

Növekvő ellenállás

Messze túlterjedt a falu határán, ami Egriben történt. Ahol azonban a Szentlélek szele fűjdogál, ott az ellenség is jelentkezik. Esperesi hivatalokban, lelkészgyűléseken állandó témává vált Egri, és ott is felvetődtek a gyötrő kérdések: vajon mi akar ez lenni?

Az atyák idegenséget szimatoltak a hajdani református kegyességben. Az ellenintézkedések nem maradtak el. Fájdalmas, hogy a Szatmár környéki lelkészek nagy része a rossz hírt vivők pártjára állt. Olyanok lettek, mint Ezékiel könyvében a hamis egységet hirdető próféták: „rökák a romok közt”, „mázzal mázoló”. (Ez 13,4.11)

Három nyilvános alkalmon igyekeztek eloltani azt a tüzet, amely sok emberi gyengeség ellenére felülről szállt alá. Az egyikre akkor került sor, amikor a gyülekezetben egész napos konferenciára gyülekezett a környék református népe. Erdélyi lelkipásztorok látták el a szolgálatot. A szakadásig megtelt templomban sok nép hallhatta Fekete János Maros megyei lelkipásztor bizonyágtételét. Értette az öreg a falu nyelvét. Döbbenetesen hangzott ennek az öregedő lelkésznek a bizonyágtétele:

– Tudjátok, nekem harminckét hivatalom volt: szövetkezeti elnökségtől a magas szójabab szindikátus titkárságától le egészen a papságig. Minden voltam, csak a népem hű pásztora nem. Csak azon csodálkozom, hogy nem száradt el a kezem, amikor az úrvacsorát osztottam és a szent jegyeket a kezembe vettem. De ha az Isten Krisztusban megkönyörült rajtam, akkor ezentúl hálásan kívánom letölteni életemet.

Az ellenség sem maradt tétlen. A gyülekezet megrökönyödéssel hallotta, hogy felbérelt suhancok leoldották a harang kötelét. A nép azonban harangszó nélkül is egybegyűlt. Az estéli evangelizációs alkalomra ismét egybegyülekeztünk. Akkor még nem volt villanyvilágítás. Az igehirdetés végeztével kezünkben égő petróleumlámpával tartottunk hazafelé, amikor egyszerre csak göröngyök zápora hullott reánk. Megdobálták az igehirdetőket, meg is kövezték volna őket, akárcsak István

vértanút. Mégsem a nép a hibás érte. Amíg környékbeli református lelkipásztorok nem tartják evangéliumnak azt, amit hitvallásaink és őseink tanítása alapján vallunk, ugyan hogyan gondolkozhatnék a megcsalt nép? Beteljesedik az ige: „Tévelygett nyájam minden magas halmon, pásztorai félrevezették őket.” (Ez 34,6; Jer 50,6)

Nem minden lelkipásztor vont a kétségbe a megtérés hiteles tanúságait. Voltak olyanok is, akik kívánták a maguk és az egyház megújulását. Ezekből alakult ki egy lelkipásztori közösség, melynek száma növekvőben volt, és amely havonként találkozott az ige mellett.

1946-ban ünnepélyes keretek között emlékezett meg Szatmár megye lelkészakara a szatmárnémeti zsinat 300 éves évfordulójáról. Éppen Szatmáron ítélték el a puritán mozgalom vezetőit: Tolnai Dali Jánost, Medgyesi Pált és másokat. Az volt ellenük a vád, hogy Angliából hazatérve egyház- és államfelforgató eszméket hoztak haza. A történelem időnként mégiscsak megismétli önmagát. Az egybegyűlt atyák jó alkalomnak tartották a jubileumi megemlékezést arra, hogy több evangéliumra vágyó lelkipásztort, az úgynevezett „bethánistákat” megróják és elhallgattassák. Egykor a puritánoktól, most tőlünk féltették a református egyház egységét. Volt olyan tekintélyes egyházi vezető, akinek az volt a véleménye, hogy a Bethánia fekély az egyház testén. Egy társaságban nyilvánosan rágalmazta az egyik közülünk való lelkészt. Egy jelenlévő parasztember, Papp Antal nem hagyta szó nélkül a pocskondiázást, s a maga eredeti módján, csendesesen megjegyezte:

– Nagytiszteletű úr, ne haragudjon, de maga arra sem méltó, hogy annak a lelkésznek a sárt lekaparja a csizmájáról!

Pár év múltán ismét bebizonyosodott, hogy a hazug bizonyosság elvész, az igaz pedig megáll, mert ez a gyalázkodó, különben nagy tudású ember belátta, helytelenül ítélte meg ezt az evangéliumi mozgalmat. E sorok íróját háromnapos evangelizációs szolgálatra hívta meg a gyülekezetébe, és feltárta előtte életének nyomorúságait. Hisszük, hogy ez a politikai okból üldözött lelkész Istennel megbékélve költözött el a világból.

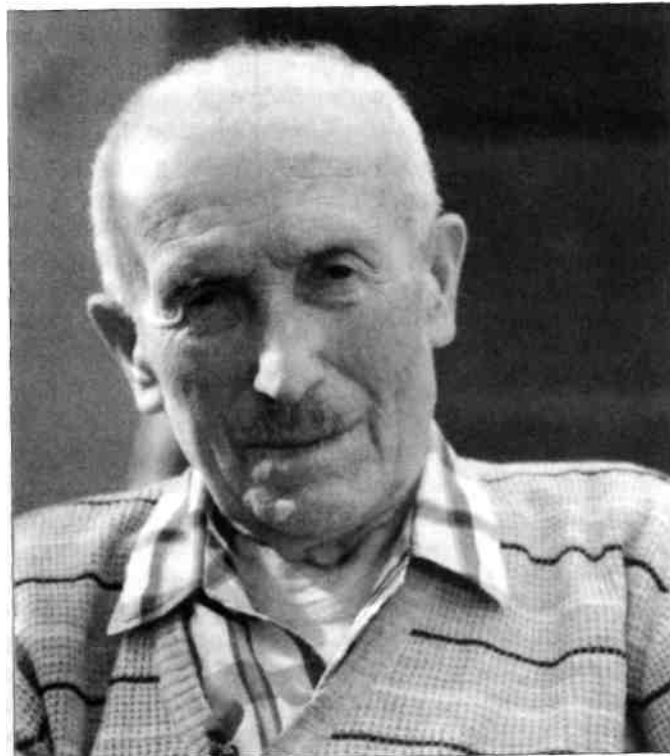
A szatmári gyűlésen a stóla-kérdés is tárgyalásra került. Azt

javasoltam, hogy szabaduljunk meg végre ettől az egyházhoz nem méltó bevételi forrástól. A stóla-rendszernek az egyház óriási erkölcsi vesztesége az ára. Ekkor az egyik lelkipásztor méltatlankodva kifakadt:

– A stóla-kérdés bérharc, s a papok felelete nem lehet más, mint a sztrájk.

Így ültették át egyházi talajba a marxi doktrínát.

Az ébredező egri fiataloknak egyébként volt megküzdeni valójuk a néhány évig tartó magyar uralom idején is, amikor a Partiumnak egy része is visszakerült a második bécsi döntés nyomán az anyaországhoz. A hitleri fajelmélet igyekezett lassanként erre a területre is beszivárogni. A levente mozgalom

Papp Antal, 1999-ben

félkatonai alakulataiba a mi falunk fiataljainak is kötelező volt belépni. A kiképző alkalmakon igyekeztek uralkodóvá tenni az antiszemita légkört, s megfertőzni az ifjakat eszméikkel. Ámde a fiatalok együttesen megtagadták a zsidókat gyalázó dalok éneklését. Jó néhány zsidó családdal fért meg békésen a falu népe. Az ügy magasabb adminisztratív körökbe is eljutott. Édesapámat figyelmeztette is az akkori szolgabíró – aki vel különben jó barátságban volt – hogy a fiaidat könnyen internálhatják e háborús időben, ha a zsidók mellé állnak.

Nem lehetett csodálkozni a vezető hivatalnokok az ébredéssel szemben tanúsított ellenséges magatartásán, amikor egyházmegyéink és kerületeink számos nem lelkészi vezetője: gondnokok, főgondnokok, zsinati tagok is úgy vélekedtek az egri hitrejutott asszonyok nagy megrökönyödésére: „Ezek még a huszadik században is a Biblia szerint akarnak élni?!” Ez a mentalitás nem volt elszigetelt jelenség egyházunkban, és még mindig nem az. Súlyos árat kell fizetnünk azért, ha az egyházi tisztviselőket nem a Szentírásbeli feltételek szerint állítjuk hivatalba.

Isten ítélete nem sokat váratott magára. Évek múltán egyházi vezetőinknek a kommunista börtönökben kellett megtapasztalniuk, hogy éppen a szektással megvádolt reformátusok siettek családjaik megsegítésére mind az egri gyülekezetben, mind pedig másutt.